

Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

Серія: Педагогіка і психологія

№ 54 • 2018 р.

Вінниця

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University

SCIENTIFIC ISSUES

OF

Vinnytsia state M.Kotsyubynskyi pedagogical university

Section: Pedagogics and Psychology

№ 54 • 2018

Vinnytsia

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія

№ 54 • 2018 р.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського від 22 травня 2018 р. (протокол № 13)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шахов В. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, професор кафедри психології і соціальної роботи; доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор).

Акімова О. В. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, завідувач кафедри педагогіки і професійної освіти; доктор педагогічних наук, професор (заст. відповід. редактора).

Бондар В. І. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, директор Інституту педагогіки і психології; доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Брилін Б. А. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор кафедри ансамблевої гри та естрадного мистецтва.

Галузяк В. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, професор кафедри педагогіки і професійної освіти; кандидат психологічних наук, доцент (відповідальний секретар).

Гуревич Р. С. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, директор Навчально-наукового інституту педагогіки, психології і підготовки фахівців вищої кваліфікації; доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Гусак П. М. – Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, завідувач кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи; доктор педагогічних наук, професор.

Карпенко З. С. – Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології; доктор психологічних наук, професор.

Коломієць А. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, проректор з наукової роботи; доктор педагогічних наук, професор.

Лазаренко Н. І. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, ректор; кандидат педагогічних наук, доцент.

Мазур Пьотр – Вища Державна Професійна Школа м. Хелм, завідувач кафедри педагогіки, доктор габілітований, професор (Польща).

Ничкало Н. Г. – доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Паламарчук О. М. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, завідувач кафедри психології і соціальної роботи; доктор психологічних наук, доцент.

Сова Йозеф – Старопольська школа вища в м. Кельце; доктор габілітований, професор (Польща).

Сухомлинська О. В. – доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар відділення теорії та історії педагогіки Національної академії педагогічних наук України.

Тарасенко Г. С. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, професор кафедри дошкільної і початкової освіти; доктор педагогічних наук, професор.

Шандор Палфі – Дебреценський університет, Гойдубесерменське відділення, доктор педагогічних наук (Угорщина).

Шурек-Боруга Аліна – Університет Шльонський у Катовіце, керівник закладу суспільної педагогіки та міжнародної освіти; доктор габілітований, професор (Польща).

Яворська-Вітковська Моніка – Куявсько-Поморська вища школа в Бидгощі, декан відділу наук суспільних і філологічних; доктор габілітований, професор (Польща).

Літературний редактор: В.В. Богатько

Комп'ютерна верстка: Н.Р. Опушко

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: 36. наук. праць. – Випуск 54 / Редкол.: В.І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. – 182 с.

У збірнику вміщені наукові статті з актуальних проблем сучасної педагогіки та психології, в яких розкриваються питання дидактики, теорії і методики виховання, професійної освіти, соціальної педагогіки, порівняльної педагогіки, історії педагогіки, педагогічної психології.

Свідомство про реєстрацію КВ № 8412 видане Міністерством юстиції України 06.02.2004 р.

Збірник є науковим фаховим виданням (затверджено наказом МОН України № 1222 від 07.10.2016 р.)

ББК 74. 00+88. 40+88. 840

Н 34

SCIENTIFIC ISSUES

of Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University

Section: Pedagogics and Psychology

№ 54 • 2018

Recommended for publication by the decision of the Academic Council of
Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University
22 may 2018 (proceedings № 13)

EDITORIAL BOARD

Editor-in-chief: Prof. Dr. Volodymyr I. Shakhov, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Olha V. Akimova, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Volodymyr I. Bondar, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine)

Prof. Dr. Boris A. Brylin, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Executive secretary: As. Prof. Dr. Vasyl M. Haluziak, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Roman S. Hurevytch, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Petro M. Husak, Lesya Ukrainka Eastern European National University (Ukraine)

Prof. Dr. Zinoviya S. Karpenko, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine)

Prof. Dr. Alla M. Kolomiets, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

As. Prof. Dr. Nataliia I. Lazarenko, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Piotr Mazur, The State School of Higher Education in Chełm (Poland)

Prof. Dr. Nelya H. Nychkalo, National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Prof. Dr. Olha M. Palamarchuk, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Józef Sowa – Old Polish University, Kielce (Poland)

Prof. Dr. Olha V. Sukhomlynska, National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Prof. Dr. Halyna S. Tarasenko, Vinnytsia State M.Kotsyubynskyi Pedagogical University (Ukraine)

Prof. Dr. Sándor Pálfi, University of Debrecen (Hungary)

Prof. Dr. Alina Szczurek-Boruta, University of Silesia, (Poland)

Prof. Dr. Monika Jaworska-Witkowska, Kujawy and Pomorze University of Bydgoszcz (Poland)

Text editors: Valentyna V. Bohatko

Technical editor: Nadiya R. Opushko

The Scientific Issues of Vinnytsia State M. Kotsyubynskyi Pedagogical University. Section: Pedagogics and Psychology. – Issue 54 / Editorial board: Volodymyr I. Shakhov (editor-in-chief) and others. – Vinnytsia: LLC «Nilan Ltd», 2018. – 182 p.

The volume contains scientific articles on relevant issues of modern pedagogy and psychology, which reveal questions of didactics, theory and methodology of education, vocational training, social pedagogy, comparative pedagogy, history of education, educational psychology.

Certificate of registration KB № 8412 issued by the Ministry of Jurisdiction of Ukraine 06.02.2004.

Edition is included in the list of scientific professional publications of Ukraine by the Ministry of Education and Science of Ukraine # 1222 of 07.10.2016.

ББК 74.00+88.40+88.840

Н 34

ISSN 2415-7872

© Authors, 2018

ЗМІСТ

ДИДАКТИКА

Н. І. Костенко. РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ.....	9
--	---

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

Л. В. Зінченко, О. С Пономарьов. ДУХОВНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПОРТСМЕНА.....	14
Лі Аньань. СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗИЧНОГО-ПРОСВІТНИЦТВА СТАРШОКЛАСНИКІВ.....	20
Ю. М. Шевченко. ОСОБЛИВОСТІ КРОС-КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ ЯК КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНУ	25

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

О. В. Біліченко. СТРУКТУРАПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР.....	32
І. Г. Барановська. ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ЗВУЧАННЯ ГОЛОСУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	37
Л. В. Боровик. ЗВ'ЯЗОК СТРУКТУРИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ІЗ ПЕДАГОГІЧНИМИ УМОВАМИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ.....	42
В. М. Галузяк. СПОСОБИ І ПРИЙОМИ РОЗВИТКУ ДІАЛЕКТИЧНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	48
В. Б. Гриців. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ НА ОСНОВІ МОДЕЛІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ З УРАХУВАННЯМ ЕТИЧНИХ ВИМОГ ДО ЙОГО ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ	60
С. І. Губіна. КОНТЕКСТНИЙ ХАРАКТЕР ЗМІСТУ ЗАНЯТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	66
О. О. Дакалюк. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	72
Ю. О. Долинний. СТУПІНЬ УПЛИВУ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ УЧБОВИХ ПРОГРАМ НА ПОКАЗНИКИ РЕФЛЕКСИВНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО КРИТЕРІЮ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	77
О. В. Земка. СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.....	82
В. В. Каплінський. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ В СИСТЕМІ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ.....	88
Н. Р. Кисіль. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ЗВО	94
Н. І. Лазаренко. НОВІ ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ З УРАХУВАННЯМ ПРОЦЕСІВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	100
О. В. Левчук, Л. І. Новицька. МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОЛОГІВ ВИРІШУВАТИ ПРОФЕСІЙНІ ЗАВДАННЯ В АГРАРНІЙ ГАЛУЗІ.....	106

О. Е. Можаровська. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ	112
Н. Г. Мозгальова, І. В. Єфіменко. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МЕТОДИК НЕПЕРЕРВНОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОГО РОЗВИТКУ	117
О. Осока. РОЛЬ ТЕМАТИЧНИХ КОНЦЕРТІВ У КЛАСІ ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ФОРТЕПІАНО	121
Г. М. Плахотнюк. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ВИВЧЕННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	126
О. С. Подволоцька. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВОГО БАЧЕННЯ ДИЗАЙНЕРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З РИСУНКУ ТА ЖИВОПИСУ	131
І. Л. Пукас. ПРОГРАМУВАННЯ ЗМІСТОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ	136
Л. Г. Смовженко. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	141
В. А. Фрицюк, В. В. Лилик. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	146
І. Л. Холковська. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЦІННІСНИХ УСТАНОВОК НА ТВОРЧУ САМОРЕАЛІЗАЦІЮ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	150
ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
А. С. Киричук, Т. Рогачова. ИЗУЧЕНИЕ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ПО АДАПТАЦИИ УКРАИНСКИХ СТУДЕНТОВ В ЕВРОПЕЙСКОМ ВУЗЕ	155
О. В. Мартинюк. ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ В НІМЕЧЧИНІ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ	158
ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ	
К. А. Колеснік. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРУПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ІСТОРІКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ)	162
Н. Б. Хамська. МАЛОВІДОМІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ ВІННИЧЧИНИ XIX – ПОЧ. XX СТ	166
ПСИХОЛОГІЯ	
О. В. Литвак. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	171
М. В. Лук'янчук. СТРУКТУРА ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	174
НАШІ АВТОРИ	180

CONTENTS

DIDACTICS

N. Kostenko. DEVELOPMENT OF FOREIGN SOCIO-CULTURAL COMPETENCE OF STUDENTS IN OPTIONAL LESSONS	9
--	---

THEORY OF EDUCATION

L. Zinchenko, O. Ponomaryov. SPIRITUALITY AND RESPONSIBILITY OF A SPORTSMAN	14
Li Anan. MODERN SCIENTIFIC APPROACHES TO ORGANIZATION OF MUSIC EDUCATIONAL ACTIVITIES FOR UPPER-FORM PUPILS.....	20
Yu. M. Shevchenko. FEATURES OF CROSS-CULTURAL SPACE AS CULTUROLOGICAL PHENOMENON.....	25

VOCATIONAL EDUCATION

O. V. Bilichenko. STRUCTURE OF THE PROFESSIONAL ETHICS OF FUTURE NURSE	32
I. Baranovska. EDUCATION OF ARTICULATING VOCATION OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC ART	37
L. V. Borovyk. COMMUNICATION OF THE STRUCTURE OF THE PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL COMPETENCE OF FUTURE BORDER GUARD OFFICERS WITH PEDAGOGICAL CONDITIONS OF ITS FORMATION.....	42
V. M. Haluziak. METHODS AND PRACTICES OF DEVELOPMENT OF DIALECTICAL PROFESSIONAL THINKING OF FUTURE TEACHERS	48
V. B. Hrytsiv. ORGANIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF BANKING SPECIALISTS BASED ON A MODEL OF MODERN BANKING SPECIALIST IN ACCORDANCE WITH ETHICAL REQUIREMENTS FOR THEIR PROFESSIONAL QUALITIES.....	61
S. I. Hubina. THE CONTEXTUAL NATURE OF THE CONTENT OF FUTURE TEACHERS' LESSONS ...	66
O. Dakaliuk. FORMATION OF THE PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE READINESS OF STUDENT-AGRARIANS BY MEANS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES	72
Yr. A. Dolinnij. DEGREE OF INFLUENCE OF experimental AND GENERAL EDUCATIONAL PROGRAMMES ON INDEXES OF REFLEX AND PROFESSIONAL Criterion OF READINESS OF FUTURE SPECIALISTS ON PHYSICAL EDUCATION TO REHABILITATION WORK.....	77
O. Zemka. ESSENCE AND STRUCTURE OF ENTERPRENEUREAL COMPETENCE AS AN IMPORTANT PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF TECHNOLOGIES.....	82
V. Kaplinskiy. THE TRAINING OF A FUTURE TEACHER TO THE WORK WITH PARENTS IN THE SYSTEM OF HIS PROFESSIONAL BECOMING.....	88
N. R. Kysil. FEATURES OF FORMATION OF THE CREATIVITY OF THE FUTURE TEACHER OF THE PRIMARY SCHOOL IN THE INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION	95
N. I. Lazarenko. NEW REQUIREMENTS FOR TEACHER PROFESSIONALISM TAKING INTO ACCOUNT EUROINTEGRATION PROCESSES	100
E. V. Levchuk, L. I. Novitskaya. MATHEMATICAL MODELING AS A METHOD OF FORMATION FUTURE ECOLOGISTS' READINESS TO SOLVE PROFESSIONAL TASKS IN AGRARIAN SECTOR..	106

O. E. Mozharovska. THE ORGANIZATION OF THE EXPERIMENTAL TESTING OF THE EFFICIENCY OF THE PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF READINESS TO THE COMMUNICATION BY THE PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE OF FUTURE SPECIALISTS OF TECHNICAL PROFILE.....	112
N. H. Mozghalova, I. V. Yefimenko. INNOVATIVE POTENTIAL OF METHODS OF INSTRUMENTAL AND EXECUTIVE DEVELOPMENT	117
O. Osoka. THE ROLE OF THEMATIC CONCERTS IN THE CLASS OF GENERAL AND SPECIALIZED PIANO	121
G. M. Plakhotniuk. FORMATION OF PROFESSIONAL AND INFORMATIONAL COMPETENCY OF FUTURE TRANSDUCERS IN STUDY OF FAX DISCIPLINES	126
O. S. Podvolotska. PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE SPACE VISION FORMATION DESIGNERS' ON THE VISUAL ART LESSONS.....	132
I. L. Pukas. PROGRAMMING THE CONTENT AND TECHNOLOGICAL BASES OF INCREASING THE EFFECTIVENESS OF TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT	136
L. Smovzhenko. COMPETENTLY APPROACH TO PREPARING FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS	142
V. A. Frytsiuk, V. V. Lylyk. DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE CULTURE OF PERSONALITY AS PEDAGOGICAL PROBLEM.....	146
I. L. Kholkovska. PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMING FOR FUTURE TEACHERS OF THE VALUED OPTIONS ON CREATIVE SELF-REALIZATION IN PROFESSIONAL ACTIVITY.....	150
COMPARATIVE PEDAGOGICS	
A. S. Kyrychuk, T. Rogachova. STUDY OF THE OPPORTUNITIES FOR ADAPTING UKRAINIAN STUDENTS IN THE EUROPEAN UNIVERSITY (ON THE EXAMPLE OF THE TECHNICAL UNIVERSITY OF KOSICE IN SLOVAK REPUBLIC).....	155
O. V. Martyniuk. PROBLEM OF DIFFERENTIATED EDUCATION IN GERMANY IN PEDAGOGICAL THEORY AND PRACTICE.....	159
HISTORY OF PEDAGOGY	
K. A. Kolesnik. ORGANIZATION OF GROUP ACTIVITIES: HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ANALYSIS (THE SECOND HALF XVIII – THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY).....	162
N. B. Hamska. THE LOWEST PARTS OF THE HISTORY OF THE PEDAGOGICAL OPINION OF VINYANCHIYA XIX – XX CENTURY	166
PSYCHOLOGY	
O. V. Litvak. PSYCHOLOGICAL FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF CREATIVE INTELLIGENCE OF CHILDREN OF YOUNG SCHOOL AGE.....	171
M. Lukianchuk. THE STRUCTURE OF CREATIVE ABILITIES OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT	174
OUR AUTHORS	180

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

О. О. Дакалюк

У статті здійснено аналіз наукової та методичної літератури щодо формування професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв засобами інформаційно-комунікативних технологій.

Виявлено переваги та дидактико-методичний потенціал ІКТ щодо формування професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв.

Було визначено поняття та умови формування готовності до професійного іншомовного спілкування. Розглянуто етапи підготовки студентів до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання іноземної мови професійного спрямування.

Ключові слова: професійна іншомовна готовність, іноземна мова професійного спрямування, інформаційно-комунікаційні технології, студенти-аграрії, дидактико-методичний потенціал, метод навчальних подкастів.

FORMATION OF THE PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE READINESS OF STUDENT- AGRARIANS BY MEANS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

O. Dakaliuk

The scientific and methodological literature on the formation of the professional foreign language readiness of student-agrarians by means of information and communication technologies are analysed in the article.

The advantages as well as the didactic-methodical potential of ICT in the formation of professional foreign-language readiness of students-agrarians are revealed in the article.

It is noted that the effective formation of the professional foreign language readiness of students of agricultural universities can be ensured by creating necessary favourable conditions for self-realization, self-development of a particular person, activating the intellectual direction of personality development.

In the formation of foreign communication skills students have significant information and communication technologies that allow students to engage in foreign-language professional activities, develop language skills and language skills

The concept and the conditions for the formation of readiness of the professional foreign language communication are defined. The stages of preparation of students for the implementation of information and communication technologies in the process of teaching a foreign language of professional orientation are considered. The expediency of the use of methods of "educational podcasts", "Case-study" and "Professional dossier" as methods of teaching a foreign language in higher agricultural educational institutions is determined.

Keywords: professional foreign language readiness, foreign language of professional orientation, information and communication technologies, students-agrarians, didactic-methodical potential, method of educational podcasts.

Формування професіонала-аграрія, здатного вільно спілкуватися іноземною мовою в ситуаціях міжкультурної професійно-орієнтованої комунікації є одним із завдань вищих аграрних навчальних закладів України, що, безперечно, потребує якісної системи професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців. У сучасних умовах аграрна сфера потребує підготовки фахівців із сформованою професійною іншомовною компетенцією, адже українські аграрії мають можливість співпрацювати та обмінюватися досвідом із колегами з інших країн. Однак існуюча система підготовки фахівців-аграріїв у закладах вищої освіти не сприяє формуванню необхідного рівня готовності до професійного іншомовного спілкування. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі значно розширює можливості викладача іноземної мови аграрного ВНЗ й таким чином сприяє формуванню професійної іншомовної підготовки студентів. З огляду на зазначене, питання формування професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв засобами ІКТ набуває особливої актуальності й, на нашу думку, потребує подальшого дослідження й розробки.

Необхідно зазначити, що різними аспектами формування професійної іншомовної готовності майбутніх фахівців займалися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, а саме Е. Комарова, Ю. Ніколаєнко, О. Іванова, Л. Максимчук, І. Нещадім, О. Нітенко, М. Прадівлянний, Н. Рубель, І. Секрет, О. Хоменко, Ю. Щербина. Серед наукових праць, у яких висвітлено предмет використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі варто назвати роботи таких українських науковців, як В. Биков, О. Бондаренко, Ю. Буровицька, В. Заболотний, М. Кадемія, Г. Козлакова, О. Міщенко,

А. Соломатіна, О. Шестопа, О. Щербаков. Серед іноземних фахівців, які досліджували це питання, Р. Белянський, С. Уілер, М. Моїсеєв, Н. Порожняк, О. Рон, К. Свон, Ю. Тімкіна, М. Фенгчун, А. Хуторський. Однак, на нашу думку, недостатньо розкритою є ще ціла низка питань щодо вдосконалення процесу формування професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв засобами інформаційно-комунікативних технологій.

Мета нашої статті – визначити умови формування професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв; дослідити переваги та дидактико-методичний потенціал використання інформаційно-комунікативних технологій під час курсу навчання іноземної мови професійного спрямування.

Для формування й розвитку професійної іншомовної готовності майбутнього фахівця необхідно пов'язати весь процес навчання з умовами та змістом його майбутньої інформаційної діяльності. Весь процес навчання іноземної мови повинен бути максимально наближений до реальної професійної діяльності фахівця при використанні іноземної мови як засобу його інформаційної діяльності, професійного спілкування. Це передбачає вирішення низки завдань, зокрема, таких як:

- виявлення комунікативних потреб фахівця при використанні іноземної мови;
- визначення видів, сфер, тематики, типових ситуацій іншомовного спілкування фахівця;
- визначення цілого ряду комунікативних завдань, що забезпечують реалізацію комунікативних намірів фахівця.

Основним фактором управління іншомовним спілкуванням у навчальних умовах є вмотивованість спілкування. Умотивованість мовленнєвої діяльності студентів задається, по-перше, змістовної стороною спілкування, по-друге, комунікативною поведінкою його учасників. І те, й інше знаходить найбільш ефективну реалізацію через «соціальні ролі» студентів, уведенням їх у запропоновані обставини. Система мотивів забезпечує орієнтацію студентів на прийоми й засоби можливих у майбутньому видів професійної діяльності. Мета викладача – спрямувати майбутніх фахівців до постановки й досягнення конкретних цілей у їхньому професійному середовищі за допомогою іншомовних ресурсів. Рівень їхньої мотивації зростає пропорційно успіху в досягненні результатів, відповідно зростає і самомотивація майбутнього спеціаліста покращувати свої знання з іноземної мови [8, с.55].

Таким чином, ефективність формування професійної іншомовної готовності багато в чому залежить від мотивації студентів.

Ю. О. Ніколаєнко визначає готовність до професійного спілкування в іншомовному середовищі як складне особистісне утворення, що сприяє ефективній взаємодії фахівців у професійній сфері нерідного лінгвокультурного соціуму. Цей науковець розробив методіку формування готовності студентів аграрних спеціальностей до професійного іншомовного спілкування, в основу якої покладено технологію, що поєднує принципи модульного та інтерактивного навчання. Компонентами досліджуваної готовності є: 1) мотиваційний – мотивація суб'єктів, ставлення до професійного іншомовного спілкування, спрямованість на взаємодію; 2) операційний – професійна комунікативна мовленнєва компетентність; 3) нормативно-рефлексивний – здатність комунікантів до нормативної саморегуляції і самооцінки своєї поведінки у процесі спілкування. Сукупність цих компонентів у їхньому взаємозв'язку й взаємозалежності становить зміст готовності майбутніх фахівців до професійного спілкування в іншомовному середовищі.

Існує низка причин, що не дозволяють ефективно навчати іноземної мови студентів аграрного вузу й перешкоджають формуванню достатнього рівня професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв, а саме:

1. Обмеженість у часі курсу вивчення іноземної мови, який триває протягом першого і другого року навчання у вузі, аудиторні заняття проводяться один раз на тиждень, що недостатньо для активізації мовної діяльності іноземною мовою.

2. Недостатня мовна підготовка студентів. Більшість студентів нашого вузу навчалися в сільських школах, де навчання іноземної мови відбувалося на дуже низькому рівні.

3. Вихідний рівень іншомовної підготовки студентів різко відрізняється, при формуванні груп знання іноземної мови не є визначальними, як результат, в групі навчаються студенти різної мовної підготовки. Рівні володіння іноземною мовою можуть варіюватися від відсутності рівня до досить високого рівня випускника мовної школи.

4. Низька мотивація студентів аграрного вузу до вивчення гуманітарних предметів.

5. Відсутність системи самостійної роботи у вивченні іноземної мови [5, с.197].

Беручи до уваги згадані проблеми, слід зазначити, що ефективне формування професійної іншомовної готовності студентів аграрних вузів може забезпечуватися за рахунок створення необхідних, сприятливих умов для самореалізації, саморозвитку конкретної особистості, активізації інтелектуального напрямку розвитку особистості.

У формуванні іншомовної комунікативної компетенції студентів значним дидактичним потенціалом володіють інформаційно-комунікаційні технології, що дозволяють залучити студентів в іншомовну професійну діяльність, розвивати мовні навички та мовні вміння [6, с.9].

Засоби інформаційно-комунікаційних технологій – це програмні, програмно-апаратні й технічні засоби та пристрої, що функціонують на базі мікропроцесорної, обчислювальної техніки, а також сучасних засобів і систем трансляції інформації, інформаційного обміну, що забезпечують операції зі збору, продукування, нагромадження, зберігання, обробки, передачі інформації й можливість доступу до інформаційних ресурсів локальних і глобальних комп'ютерних мереж. Досить часто використовують такі елементи ІКТ при вивченні іноземної мови є: мультимедійний проектор, інтерактивна дошка, електронні енциклопедії та довідники, освітні ресурси Інтернету, відео й аудіотехніка, тренажери й програми тестування, електронні підручники й посібники, інтерактивні конференції й конкурси, науково-дослідні роботи й проекти, дистанційне навчання. Значну роль у вивченні іноземної мови має використання on-line тестів, відео конференцій, on-line спілкування з носіями мови, робота з англійськими сайтами, проекти [4, с.560].

За можливістю використання засобів інформаційних технологій у навчанні іноземних мов Н.Ф.Порожняк пропонує наступну класифікацію:

1. Для пошуку інформації, застосуванням браузерів і різних пошукових систем і роботи з нею (реферування, конспектування, анування, цитування тощо).

2. Для роботи з текстами, використовуючи пакет основних прикладних програм Microsoft Office: Microsoft Word дозволяє створювати і редагувати тексти з графічним оформленням; Microsoft Power Point дозволяє створювати слайди-презентації для більш барвистою демонстрації матеріалу.

3. Для автоматичного перекладу текстів за допомогою програм-перекладачів та електронних словників.

4. Для зберігання і накопичення інформації (CD-, DVD-диски, Flash-диски).

5. Для спілкування (Internet, електронна пошта, ICQ, Skype тощо).

Інформаційно-комунікаційні технології та електронне навчання не замінять традиційну форму навчання педагогом, але змінюють характер взаємодії викладача та студента, їхня роль у навчальному процесі. Викладач з транслятора знань перетворюється в тьютера, який допомагає студентам вибудовувати власну траєкторію навчання, навчить набувати знань, а студенти перетворюються в активних учасників процесу створення і накопичення знань. Змішане навчання в основному базується на самостійній роботі, особистій активності за власним темпом та вимагає від студентів високої мотивації, самостійності [2, с.126]. Електронне навчання забезпечує гнучкість, свободу, доступ до якісної освіти, можливість отримати в будь-якому місці і будь-коли сучасні знання, розвивати навчальні інтернет-ресурси, здійснювати проектну діяльність, формувати інформаційну культуру та ін.

Ефективність застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземної мови реалізується під час організації самостійної роботи студентів. Інформаційні технології забезпечують кожного студента індивідуальним робочим методом при виконанні практичних робіт, інформаційними ресурсами, методичними і контролюючими матеріалами, тимчасовими ресурсами, можливістю індивідуалізації та диференціації процесу навчання (індивідуальні плани підготовки), високою мотивацією роботи з сучасними інформаційними технологіями, що, безперечно, сприятиме формуванню в них професійної іншомовної готовності.

Як відомо, сучасні студенти – це постійні користувачі мережі Інтернет. Вони користуються ним як в особистих цілях, так і для підготовки до семінарських і практичних завдань. Відповідно, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземної мови студентів аграрних вузів є одним із ефективних способів досягнення позитивного результату.

Можна виділити переваги використання соціальних мереж у навчальному процесі. Зрозумілість ідеології і інтерфейсу соціальних мереж більшої частини Інтернет-аудиторії дозволяє заощадити час, не торкаючись етапу адаптації студентів до нового комунікативного простору, що дозволяє вибудувати неформальне спілкування між викладачем та студентами й допомагає організувати особистісно-орієнтоване навчання. Високий рівень взаємодії викладача та студента забезпечує безперервність навчального процесу, що виходить за рамки аудиторних занять. Застосування у віртуальних навчальних групах технологій форумів і Вікіпедії дозволяє всім учасникам самостійно або спільно створювати мережевий навчальний контент, що стимулює самостійну пізнавальну діяльність. Мультимедійність комунікативного простору досить зменшує завантаження й перегляд у віртуальній навчальній групі відео-і аудіо-матеріалів, інтерактивних додатків [7, с.160].

Як справедливо зауважує Ю.М. Буровицька, важливим етапом є підготовка студентів до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання іноземної мови професійного спрямування. Для того, щоб студент зміг повною мірою отримати користь у результаті застосування

інформаційно-комунікаційних технологій, викладач має надати чіткі інструкції й дати свободу для самостійного дослідження. Наразі студенти дуже добре знають комп'ютерну техніку й програмне забезпечення, але перш за все, це стосується сфери розваг та соціальних мереж. Тому їхні знання інформаційно-комунікаційних технологій необхідно спрямувати в потрібне нам русло. Під підготовкою студентів до використання ІКТ розуміється процес освоєння теорії і практики використання ІКТ для здійснення збору, обробки, зберігання, передачі, продукування інформації, а також реалізація інформаційної взаємодії з метою створення умов для більш продуктивної роботи студентів один з одним та студентів із викладачем.

А. Г. Соломатіна зазначає, що навчальні подкасти як один із способів навчання іноземної мови у вищих аграрних навчальних закладах можуть позитивно впливати на рішення проблем, описаних вище. У зв'язку з невеликою кількістю аудиторних годин іноземної мови, подкасти записуються і обговорюються студентами в домашніх умовах. Студенти продовжують працювати в мережі Інтернет, стежать за веденням мікро-блогу, при цьому розвивають необхідні навички володіння іноземною мовою. Використання подкастів підвищує мотивацію студентів до навчання іноземної мови. Студенти самі є учасниками навчання, вони самостійно складають текст, який надалі буде розміщений на сервері, беруть участь в обговоренні, коригують подкасти своїх одногрупників. Використання подкастів на заняттях з іноземної мови є можливим в групах з різною мовною підготовкою.

На думку Ю.М. Щербини, метод навчання ІМ – «Кейс-стаді» та проект "Професійне досьє" сприяють формуванню професійної іншомовної готовності у студентів-аграріїв, оскільки, по-перше, «кейси» дозволяють опиратися на міждисциплінарні зв'язки й створити наближене до реальності професійне середовище, що дозволяє поєднати навчання ІМ із використанням студентами набутих ними професійних навичок та вмій. По-друге, наближеність до реальних ситуацій, безсумнівно, підвищує вмотивованість студентів, дозволяючи зняти або подолати психологічні бар'єри, які можуть виникати при відпрацюванні аналогічних мовних навичок у традиційному навчальному середовищі в аудиторії. По-третє, аналіз кейсів вимагає від викладача певної поза аудиторної та аудиторної підготовки, яка сама собою є ефективним видом навчальної діяльності. Моделювання проекту "Професійне досьє" на іноземній мові базується на соціально-комунікативному підході й спрямоване на пошук фахової науково-практичної інформації. При цьому студент активізує вже набуті навички логічних операцій з текстом або аудіо чи відео інформаційним джерелом: виділення основного змісту та виключення другорядних моментів, структурного членування гіпертексту, рецензування, анотування, реферування матеріалу професійної спрямованості [8, с.54].

Дидактико-методичний потенціал інформаційних технологій, що відображає основні ознаки інформаційних засобів, розкривається в цілісному формуванні іншомовної комунікативної компетенції в позааудиторній самостійній роботі студентів вузу. Інформаційні освітні англомовні ресурси є ефективним засобом формування лінгвістичної компетенції, так як дозволяють організовувати мовні, умовно-мовні і мовні вправи. Комунікаційні ресурси залучають студентів в безпосереднє спілкування іноземною мовою, формуючи при цьому компенсаторну компетенцію. Інтернет-ресурси розширюють професійні знання, знайомлять із соціокультурними особливостями, формуючи тим самим тематичну і соціокультурну компетенції.

Методика формування професійної іншомовної готовності студентів у процесі організації самостійної роботи із застосуванням інформаційних технологій ґрунтується на дидактичних принципах професіоналізації, суперпозиції та індивідуалізації процесу навчання; інтеграції механізмів інформаційних технологій і самостійної роботи студентів; відборі професійно значимого змісту; застосуванні ефективного інструментарію інформаційних технологій; реалізації методичних принципів навчання іноземної мови; регулярної діагностики сформованості компонентного складу іншомовної комунікативної компетенції.

Таким чином, можемо визначити такі переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв:

- індивідуалізація навчання;
- інтенсифікація самостійної роботи студентів;
- зростання обсягу виконаних завдань;
- розширення інформаційних потоків при використанні Internet;
- підвищення мотивації та пізнавальної активності за рахунок різноманітності форм роботи.

Здійснений нами аналіз наукової та методичної літератури щодо формування професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв засобами інформаційно-комунікативних технологій дозволив визначити актуальність досліджуваної проблеми.

Умовами формування професійної іншомовної готовності можуть виступати: 1) зв'язок усього процесу навчання з умовами та змістом його майбутньої інформаційної діяльності; 2) максимальна наближеність процесу навчання до реальної професійної діяльності фахівця при використанні іноземної мови як засобу його інформаційної діяльності, професійного спілкування. Готовність до професійного іншомовного

спілкування було визначено як складне особистісне утворення, що сприяє ефективній взаємодії фахівців у професійній сфері нерідного лінгвокультурного соціуму.

Було розглянуто етапи підготовки студентів до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання іноземної мови професійного спрямування. Виявлено переваги та дидактико-методичний потенціал ІКТ щодо формування професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв, а також визначено, що робота з інформаційними технологіями забезпечує високу мотивацію до навчання іноземної мови професійного спрямування. До того ж більшість дослідників вбачає мотиваційний компонент базовим для формування достатнього рівня професійної іншомовної готовності студентів. Деякі науковці вважають доцільним використання таких методів: навчальних подкастів, «Кейс-стаді» та "Професійне досє" як способів навчання іноземної мови у вищих аграрних навчальних закладах, що сприяють формуванню професійної іншомовної готовності у студентів-аграріїв.

Таким чином, забезпечення високої мотивації в навчанні іноземної мови засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій сприятиме формуванню професійної іншомовної готовності студентів-аграріїв.

Подальшого дослідження, на нашу думку, потребує уточнення змісту та компонентів готовності студентів-аграріїв до професійного іншомовного спілкування.

Література

1. Буровицька Ю. М. Інформаційно-комунікаційні технології у вищих навчальних закладах: алгоритм впровадження / Ю. М. Буровицька // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 133. – С. 23-26.
2. Кадемія М. Ю. Інтенсифікація навчального процесу засобами інтерактивного навчання / М. Ю. Кадемія // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 48 / редкол. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2017. – 367 с.; С. 124-128.
3. Ніколаєнко Ю.О. Підготовка студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі : Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата пед. наук – 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Ніколаєнко Юлія Олександрівна. – Академія пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих – Київ, 2009. – 24 с.
4. Порожняк Н. Ф. Информационно-коммуникационные технологии в процессе обучения английскому языку в неязыковых вузах / Н. Ф. Порожняк // Молодой ученый. – 2014. – №9. – С. 559-561.
5. Соломатина А. Г. Методическая система и алгоритм обучения иностранному языку студентов аграрных вузов посредством учебных подкастов / А. Г. Соломатина, Р. Г. Белянский // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 15. – С. 1196–1200.
6. Тимкина Ю.Ю. Информационные технологии в самостоятельной работе как средство формирования иноязычной коммуникативной компетенции студентов вуза: Автореферат диссертации кандидата педагогических наук – 13.00.02 – Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования) / Тимкина Юлия Юрьевна. – Нижегород. гос. лингвист. ун-т им. Н.А. Добролюбова – Нижний Новгород, 2012. – 22 с.
7. Щербаков О. В. Соціальна мережа для підтримки навчального процесу у ВНЗ / О. В. Щербаков, Г. А. Щербина // Системи обробки інформації: зб. наук. праць. / М-во оборони України, Харк. ун-т Повітр. Сил ім. Івана Кожедуба. – 2012. – Вип. 8 (106) : Проблеми і перспективи розвитку ІТ-індустрії. – С. 159-162.
8. Щербина Ю. М. Використання сучасних технологій у формуванні професійно-спрямованої іншомовної компетентності студентів-аграріїв [Електронний ресурс] / Ю. М. Щербина // Materialy XII Mezdirarodni Vedecko-Practicka Konference "DNY VEDY – 2016", (Praha ,22-30 brezen 2016 r.).- Dil 10 Pedagogika. – Praha : Education and Science, 2016. – С. 53-57.
9. S. Wheeler. Information and communication technologies and the changing role of the teacher: Journal of Educational Media, 26 (1) (2001) – pp. 7-17.

References

1. Burovytska Yu. M. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii u vyshchyykh navchalnykh zakladakh: alhorytm vprovadzhennia / Yu. M. Burovytska // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriiia : Pedahohichni nauky. – 2016. – Vyp. 133. – S. 23-26.
2. Kademiia M. Yu. Intensyfikatsiia navchalnoho protsesu zasobamy interaktyvnoho navchannia / M. Yu. Kademiia // Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy // Zb. nauk. pr. – Vypusk 48 / redkol. – Kyiv-Vinnytsia : TOV firma «Planer», 2017. – 367 s.; S. 124-128.
3. Nikolaienko Yu.O. Pidhotovka studentiv ahramnykh spetsialnostei do profesiinoho spilkuvannia v inshomovnomu seredovyshchi : Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata ped. nauk – 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity / Nikolaienko Yuliia Oleksandrivna. – Akademiia ped. nauk Ukrainy, In-t ped. osvity i osvity doroslykh – Kyiv, 2009. – 24 s.
4. Porozhniak N. F. Ynformatsyonno-kommunikatsyonnye tekhnolohyy v protsesse obuchenyia anhlyiskomu yazyku v neiazukovykh vuzakh / N. F. Porozhniak // Molodoi uchenyi. – 2014. – №9. – S. 559-561.

5. Solomatyna A. H. Metodycheskaia sistema y alhorytm obuchenya ynostrannomu yazyku studentov ahrarnykh vuzov posredstvom uchebnykh podkastov / A. H. Solomatyna, R. H. Belianskyi // Nauchno-metodycheskyi elektronnyi zhurnal «Kontsept». – 2016. – Т. 15. – С. 1196–1200.
6. Тумкына Ю.І. Інформаційні технології в самостійній роботі як засіб формування універсальної комунікативної компетентності студентів вузу: Автореферат дисертації кандидата педагогічних наук – 13.00.02 – Теорія і методика навчання у вихованні (по областях і рівням освіти) / Тумкына Юлія Юревна. – Ньзггор. гос. лнхвист. ун-т ім. Н.А. Добролюбова – Ньзггні Новгород, 2012. – 22 с.
7. Shcherbakov O. V. Sotsialna mrezha dlia pidtrymky navchalnoho protsesu u VNZ / O. V. Shcherbakov, H. A. Shcherbyna // Systemy obrobky informatsii: zb. nauk. prats. / M-vo obrony Ukrainy, Khark. un-t Povitr. Syl im. Ivana Kozheduba. – 2012. – Выр. 8 (106) : Problemy i perspektyvy rozvytku IT- industrii. – S. 159-162.
8. Shcherbyna Yu. M. Vykorystannia suchasnykh tekhnolohii u formuvanni profesiino-spriamovanoi inshomovnoi kompetentnosti studentiv-ahraryiv [Elektronnyi resurs] / Yu. M. Shcherbyna // Materialy XII Mezhdinardni Vedecko-Practicka Konferentsia “DNY VEDY – 2016”, (Praha ,22-30 brezen 2016 r.)- Dil 10 Pedagogika. – Praha : Education and Science, 2016. – С. 53-57.
9. S. Wheeler. Information and communication technologies and the changing role of the teacher: Journal of Educational Media, 26 (1) (2001) – pp. 7-17.

УДК 378.016:376

СТУПІНЬ УПЛИВУ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ УЧБОВИХ ПРОГРАМ НА ПОКАЗНИКИ РЕФЛЕКСИВНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО КРИТЕРІЮ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Ю.О. Долинний

orcid.org/0000-0002-5804-4941

Метою дослідження є виявлення ступеня η % впливу експериментальної та загальної учбових програм на показники рефлексивного та професійного критерію готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Результати проведених досліджень впливу експериментальної та загальної програм на підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями встановлено, що використання експериментальної програми під час навчання бакалаврів з 2-4 курс несе більший % приріст освоєння рефлексивного та професійного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи. Це підтверджує порівняльний (%) аналіз контрольних та експериментальних груп показників рівня готовності фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Ключові слова: фахівці, фізичне виховання, вплив, учбові програми, фізична реабілітація.

DEGREE OF INFLUENCE OF EXPERIMENTAL AND GENERAL EDUCATIONAL PROGRAMMES ON INDEXES OF REFLEX AND PROFESSIONAL CRITERION OF READINESS OF FUTURE SPECIALISTS ON PHYSICAL EDUCATION TO REHABILITATION WORK

Yr. A. Dolinnij

The real problem of modern pedagogical theory and practice is a process of professional training of future specialists on physical education and sport to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities at higher school. Enhance able attention to this question of plenty of teachers, psychologists, sociologists, it is predefined that children with the limited physical possibilities in modern democratic society have no authority, system of human mutual relations and values to remain on the side of a road of social' no-culturing processes. Children with the limited physical possibilities have the same rights, as well as healthy: they must valuably study, get education and in the future to be of the use society and state.

The purpose of this research is an exposure of degree % influences of experimental and general on-line tutorial on the indexes of reflexive and professional criterion of readiness of future specialists on physical education to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities.

For realization were drawn on researches: dialectical method (principle of historical method, principle of the system, principle of dialectical contradiction, principle of unity of quality and amount, principle of dialectical denial, principle of development, principle of causality); pedagogical questionnaire, pedagogical supervisions and experiment; methods of mathematical statistics; method of analysis of variance.

Results of the conducted researches of influence of the experimental and general programs on preparation of future specialists on physical education to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities rotini that the use of